

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Posudek vedoucího práce

Autor práce: Karolína Římková

Název práce: Proměny očekávaných rolí v partnerských vztazích postmoderní společnosti

Autor posudku: Jiří Vinopal

Návrh klasifikace práce: *velmi dobře*

Základní charakteristika práce.

Jedná se o práci s ústřední výzkumnou otázkou konfirmativního charakteru. Na základě představeného společenského kontextu a jej reflektujících teoretických koncepcí jsou odvozeny hypotézy, které jsou následně empiricky ověřovány v datech z dotazníkových šetření.

KONCEPČNÍ STRÁNKA PRÁCE

Má práce jasně formulovaný záměr, cíl, výzkumnou otázku a odpovídají jim závěry?

Práce má jasně formulovaný záměr a cíl, výzkumná jim otázka odpovídá. Závěry, ke kterým autorka dochází, na výzkumnou otázku odpovídají a práce tak dosahuje cíl, který si autorka stanovila.

Má práce adekvátně stanovenou a jasně vyloženou metodu a postup řešení?

Metoda i postup řešení jsou stanoveny adekvátně k povaze cíle práce a výzkumné otázce. Obojí je na příslušných místech práce jasně vyloženo a vysvětleno.

Jsou jednotlivé části práce (zejm. teoretická a empirická) vyvážené a vhodně propojené, vytváří text konzistentní celek?

Práce vytváří konzistentní celek. Prezentované empirické analýzy po věcné stránce plně vychází z teoretické části práce a z hlediska strukturace textu na ni plynule a logicky navazují.

Jsou argumentace a text práce a vystavěny logicky, jasně, srozumitelně? Má práce přehlednou strukturu?

Práce má jasnou strukturu jdoucí od představení společenského kontextu přes hlavní relevantní teoretické koncepce k operacionalizaci, tj. konkretizaci vlastních výzkumných otázek, stanovení hypotéz a jejich následnému ověření. Práce končí diskusí získaných zjištění a shrnujícím závěrem. Argumentace i samotný text práce je vystavěn logicky, jasně a přehledně.

OBSAH PRÁCE

Hodnocení kvality teoretické části práce (relevance k tématu a záměru práce, šíře a hloubka, vhléd autora do problematiky, samostatnost, originalita zpracování,...).

V teoretické části práce se autorka věnuje jednak vykreslení společenského kontextu tématu svého výzkumu, zejména s ohledem na vývoj a proměny partnerství a vztahů v něm v období moderní a postmoderní společnosti, jednak významným autorům, kteří tyto proměny ve svých

konceptech reflektovali a popisovali. Z hlediska přípravy pro vlastní empirickou práci autorka uvedené oblasti pojednává v adekvátní šíři a hloubce. Spíše, než že by nějaká významná dimenze chyběla, je možná věnováno až moc prostoru některým tématům, která následně nejsou tak silně předmětem vlastního empirického zkoumání (například jednotlivé formy soužití nebo výběr partnera).

Hodnocení kvality empirické části práce (adekvátnost použitých metod a postupů vzhledem k cíli práce, správnost aplikace metod a postupů, prezentace a interpretace výsledků,...).

V empirické části práce autorka ověřuje hypotézy odvozené z obecných teorií významných autorů. Je třeba ocenit, že se vůbec pustila do poměrně náročného úkolu operacionalizovat koncepce, které autoři (Bauman, Giddens) sami formulují poměrně vágně. Úkol to byl o to složitější, že z povahy věci byla odkázána na sekundární analýzu existujících dat, která nebyla sbírána za stejným účelem. Vyhledání vhodných datových zdrojů a proměnných, které je možné považovat za indikátory teoretických pojmů daných autorů, bylo samo o sobě časově i koncepčně náročnou prací, která ve skutečnosti ve výsledném textu není (a samozřejmě ani nemá být) úplně vidět. Resp. přece jen o trochu více místa mohlo být věnováno zdůvodnění výběru proměnných pro vybrané dimenze, tedy proč je podle autorky daná proměnná pro danou dimenzi vhodná, vysvětlení, že není k dispozici jiná, lepší, atp.

Výhrady mohu vznést k hloubce zpracování dat, která mohla být ještě o něco větší. U většiny proměnných autorka obvykle analyzuje celkový vývoj v letech a následně v třídění podle věku a pohlaví. To je rozhodně vhodný postup vzhledem k tomu, že je možné očekávat, že uvedené proměny neprobíhají univerzálně v celé společnosti, nýbrž v různých skupinách startují v různých okamžicích, vyvíjejí se s různou dynamikou, atp. A v této souvislosti myslím, že by bylo vhodné sledovat vývoj přinejmenším ještě také podle vzdělanostních skupin a socioekonomického postavení, tj. na teoretické úrovni z hlediska odlišností v kulturním a ekonomickém kapitálu; možná i z hlediska dalších znaků. Určitě by také v některých případech bylo vhodné prozkoumat vztah v úžeji definovaných skupinách, např. podle věku zvláště u mužů a u žen, tj. provést třídění vyššího stupně. U některých postojových otázek na role/činnosti mužů a žen, by podle mne stálo za to detailněji analyzovat rozdíly v postojích právě mužů a žen - typicky graf 4 nebo 8 (jaký by byl podíl např. odpovědi „všechny peníze spravuji já“, když by odpovídaly pouze ženy a jaký, když by odpovídali pouze muži? Jak se vyvíjí pohled na iniciativu v intimním životě u mužů a jak zvláště u žen? A jak třeba v různých věkových skupinách? Mění se u nich postoj stejně, nebo se od sebe muži a ženy nebo např. věkové skupiny odlišují?

Hodnocení diskuse a závěrů práce (soulad interpretací a závěrů s výsledky empirických analýz, provedení diskuse závěrů, snaha o vysvětlení závěrů a jejich argumentace, zodpovězení výzkumných otázek, naplnění cílů práce).

Autorka v závěru přehledně shrnuje hlavní poznatky vlastních analýz v kontextu stanovených teorií a hypotéz a vhodně provádí jejich diskusi. Reflektuje omezení datových zdrojů, tj. dostupnost vhodných výzkumů, vhodných otázek v dotaznících a upozorňuje i na problém s temporalitou zkoumaných jevů, které se nemusejí projevit v relativně krátkém časovém období, pro které jsou vhodná data dostupná, resp. alespoň ne v míře prezentované autory koncepcí. Závěry pak srozumitelně vyplývají jak z poznatků vlastního autorčina výzkumu a reálného vývoje české společnosti („novost“ některých forem soužití, vývoj sňatečnosti, proměny hodnot), tak i z reflexe povahy samotných teoretických koncepcí a možnosti jejich ověřování.

FORMÁLNÍ ASPEKTY PRÁCE

Hodnocení naplnění kritérií odborného textu (rozsah práce (BP 72-126 tis. znaků, DP 108-162 tis. znaků) citační normy, odkazy, popis datových zdrojů, jasnost odlišení myšlenek autora od převzatých, seznam literatury atd.)

Práce bez větších problémů splňuje kritéria, která jsou od odborného textu očekávána.

Hodnocení vhodnosti a úplnosti využití informačních zdrojů (literární prameny, databáze, zahraniční literatura, datové zdroje,...)

Autorka používá vhodné literární i datové zdroje, obojí je adekvátní stupni a povaze práce.

Hodnocení jazykové, stylistické a grafické úrovně práce (grafická úprava, členění textu, označení příloh, zpracování tabulek, grafů, schémat atp.)

Jazyková, stylistická a grafická úroveň není dokonalá, ale není v ní ani zásadní problém z hlediska přijatelnosti práce. Empirická část obsahuje několik typů grafů, přičemž povaha informací v nich zobrazených je tatáž (třídění druhého stupně, případně zvlášť pro jednotlivé roky). To vytváří nekonzistentní situaci, v níž čtenář musí přemýšlet, zda nový typ grafu neobsahuje také jiný typ informací, a musí se v logice grafu znovu začít orientovat... Navíc sloupcový graf (č. 8) ani spojnicový graf (č. 9) není podle mého názoru pro daný typ informace tím nejvhodnějším způsobem zobrazení (tím jsou grafy skládané, které autorka používá většinou). Každý graf by měl mít vlastní číslo, nyní se pod jedním číslem objevuje někdy jeden, někdy dva, někdy tři grafy. Text obsahuje řadu stylisticky neobratných formulací a nejlépe nepůsobí ani převzaté tabulky vložené v podobě obrázků.

Celkové hodnocení práce

Předložená bakalářská práce je výsledkem kvalitně a pečlivě zpracovaného výzkumného projektu. Autorka si prošla všemi fázemi od formulace tématu a jeho teoretického rámování, přes operacionalizaci a nalezení vhodných datových zdrojů až po vlastní analýzu a diskusi poznatků, které úplně neodpovídají předpokladům (resp. spíše přáním) jakoby jasně vyplývajícím z velkých teorií slavných autorů. Na úrovni bakalářské práce se se všemi těmito kroky vypořádala se ctí, prokázala dostatečné zvládnutí základních kompetencí pro řešení podobného výzkumného projektu a výsledkem je smysluplná a konzistentní práce.

Otázky a náměty k obhajobě

Dokáže autorka odhadnout, zda se ve zkoumaných oblastech mohou lišit mnou zmiňované vzdělanostní skupiny? Případně jaká mohou být jiné dělení na skupiny, v nichž by se zkoumaný vývoj projevoval různě?

Dokáže autorka posoudit, jak velká může být odlišnost vývoje, resp. proměn jí zkoumaných vztahů, mezi Českou republikou a jinými zeměmi – jednak postkomunistickými, jednak těmi s delší demokratickou tradicí?

Datum: 31. 5. 2019

Podpis: